

RAPORTTI

Lasten ja nuorten sekä ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen Vantaan kaupungin palvelualueilla vuonna 2019

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
NOSTOT HYVINVOINTISUUNNITELMIEN TEKojEN TOTEUTUKSESTA	2
1. Hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen Vantaan kaupungissa vuonna 2019	2
2. Kehittämisehdotuksia hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteuttamiseksi	2
3. Huomioita hyvinvointisuunnitelmien jalkautumisesta	2
LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TEKojEN TOTEUTUMINEN.....	3
1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät	3
2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät.....	4
3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät	4
4. Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät	4
4.1. Harrastukset.....	4
4.2. Kohtaaminen ja vuorovaikutus	5
4.3. Kiusaaminen ja väkivalta	5
4.4. Apua tarvitsevien tunnistaminen.....	6
4.5. Vanhempien hyvinvointi ja vanhemmuus	6
5. Yhteenveto lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen.....	7
IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINTISUUNNITELMA.....	9
1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät	9
2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät.....	9
3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät	9
4. Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät	10
5. Yhteenveto ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen.....	11
KEHITTÄMISEHDOTUKSIA HYVINVOINTIOHJELMATYÖSKENTELYYN	12
LIITTEET	13

JOHDANTO

Vantaan kaupunki on laatinut [Hyvinvointiohjelman vuosille 2018-2022](#), joka tähtää asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelma jakautuu kolmeen osaan:

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Ikääntyneen väestön Hyvinvointisuunnitelma ja
- Monikulttuurisuussuunnitelma.

Hyvinvointiohjelmassa on määritelty tavoitteet kaupungin hyvinvointityölle, joita seurataan mm. kaupungin vuosittaisella hyvinvointiraportoinnilla. Tämän lisäksi hyvinvointiohjelmaan on kirjattu, että hyvinvointisuunnitelmissa toimi- ja palvelualueiden vastuulla olevien hyvinvointitekojen toteutumista seurataan vuosittain. Tämä raportti kuvaa nyt ensimmäistä kertaa hyvinvointiohjelmakaudella tekojen toteutumista kaupungin toiminnassa. Raportti kokoaa yhteen tekojen toteutumisen Vantaan palvelualueilla vuonna 2019 ja ehdottaa kehittämistoimenpiteitä kaupungin hyvinvointityöhön ja hyvinvointitekoihin, jotta asetetut päämäärät toteutuvat määriteltyjen tekojen kautta ohjelmakauden 2018-2022 aikana.

Tietoa tekojen toteutumisesta on kerätty hyvinvointisuunnitelmissa määritellyiltä palvelualueilta vuoden 2019 lopussa avoimilla vastauksilla, minkä lisäksi toimijoita pyydettiin täydentämään kerättyjä tietoja keväällä 2020. Hyvinvointisuunnitelmiin on määritelty tekojen toteuttajiksi toimi- ja palvelualueiden lisäksi yhteistyökumppaneita, kuten järjestöjä, mutta tähän selvitykseen heiltä ei kerätty tietoa. Lisäksi monikulttuurisuussuunnitelman tekojen selvitys on jätetty tästä tarkastelusta pois, koska sen tarkastelijaksi on määritelty kaupungin sisällä eri toimija. Näin ollen tässä raportissa tarkastellaan lasten ja nuorten sekä ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutumista.

Tässä selvityksessä ilmi tulleet asiat viedään eteenpäin kaupungin toiminnassa ja niitä käsitellään muun muassa Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiateemaryhmälle suunnatuissa Hyvinvointijohtamisen kehittämistyöpajoissa syksyllä 2020. Lisäksi tekoja ja hyvinvointiohjelman jalkauttamista edistetään mm. viestinnällisin toimenpitein kaupunkitasoisesti vuosina 2020-2021.

Selvityksen tiedonkeruussa ja kerättyjen tietojen tiivistämisessä ovat olleet mukana Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden erityisasiantuntija Mervi Tulppo, lasten ja nuorten palvelujen koordinaattori Tia Ristimäki ja Terveyden edistämishankkeen ”Hyvinvointityön tavoitteista toimintaan” projektiasiantuntija Marianna Suonpää, joka toimi myös tämän raportin kirjoittajana.

NOSTOT HYVINVOINTISUUNNITELMIEN TEKOJEN TOTEUTUKSESTA

Tästä raportista halutaan nostaa esiin seuraavat huomiot hyvinvointiohjelman tekojen toteutukseksi ja ohjelman päämäärien saavuttamiseksi ohjelmakaudella 2018-2022.

1. Hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen Vantaan kaupungissa vuonna 2019

Palvelualueilta saadut tiedot ovat koottuina selvityksissä, joista ilmeni, että lasten ja nuorten ([liite 1](#)) sekä ikääntyneiden ([liite 2](#)) hyvinvointisuunnitelmiin kirjattuja tekoja on toteutettu vaihtelevasti eri palvelualueilla. Kokonaisuudessa arvioidaan, että muutama teko on toteutunut kokonaan, suurin osa osittain ja osassa teoissa on vielä tehtävää, jotta ne saadaan valmiiksi ohjelmakauden aikana.

Lasten ja nuorten suunnitelmien teot (41 kpl) arvioidaan toteutuneeksi seuraavasti:

- täysin toteutunut: 2 tekoa
- osittain toteutunut: 29 tekoa
- toteuttamista vailla olevat: 10 tekoa.

[Taulukko lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutumisesta \(liite 3\).](#)

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman teot (18 kpl) arvioidaan toteutuneeksi seuraavasti:

- täysin toteutunut: 0 tekoa
- osittain toteutunut: 15 tekoa
- toteuttamista vailla olevat: 3 tekoa.

[Taulukko ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutumisesta \(liite 4\).](#)

2. Kehittämisehdotuksia hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteuttamiseksi

Vantaan kaupungilla on monenlaista lapsille ja nuorille sekä ikääntyneille suunnattua toimintaa, jossa palvelualueiden välistä yhteistyötä on lisätty. Edelleen yhteistyötä tulisi lisätä ja kehittää kaikkien kaupungin toimijoiden kesken, jotta toiminnot tukevat toisiaan ja niillä tavoitetaan kuntalaiset paremmin ja edistetään hyvinvointia vaikuttavasti. **Hyvinvointia tukevien toimintojen kokonaiskoordinaatiota ja toiminnan seuranta sekä arviointia tulisi edistää**, jotta tunnistetaan toiminnalla aikaansaadut tulokset ja vaikutukset kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin. **Kuntalaisten osallistamista toimintojen suunnitteluun ja yleisesti hyvinvointia tukevista toiminnoista viestimistä on syytä kehittää**, jotta toiminta tavoittaa sitä eniten tarvitsevia ja sillä vastataan asukkaiden tarpeisiin ja toiveisiin.

3. Huomioita hyvinvointisuunnitelmien jalkautumisesta

Kaupungin hyvinvointi- ja terveyden edistämistyö on lakisääteisesti määritelty tehtävä, jota Vantaalla ohjaa strategia ja siitä johdettu Hyvinvointiohjelma sekä sen suunnitelmat. Nykyisissä suunnitelmissa on määritelty monitahoisesti tavoitteet, päämäärät, toimenpiteet ja teot kaupungin hyvinvointityölle, mutta tarkempaa toiminnan toteuttamista, sen vastuutahoja, toiminnan seuranta, arviointia ja raportointia ei ole määritelty kovin vahvasti. Tällä hetkellä näyttää siltä, että **Vantaan hyvinvointiohjelman jalkautuminen käytännön työhön on puutteellista**: hyvinvointiohjelmaa ei tunneta kovin hyvin ja hyvinvointityö ohjelman mukaisesti toteutuu osittain ohjelmakauden ollessa puolivälissä. Tämän vuoksi **hyvinvointiohjelman jalkauttamista ja hyvinvointityön kehittämistä edistetään kaupunkitasoisesti vuosina 2020-2021 Hyvinvointityön tavoitteista toimintaan -hankkeen myötä.**

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TEKOJEN TOTEUTUMINEN

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tähtää hyvinvoinnin ja terveyden vahvistumiseen terveellisten elintapojen myötä sekä hyvinvointierojen vähenemiseen. Erityisesti elintapojen suhteen tavoitellaan liikunnallisen elämäntavan ja liikunnan harrastamisen lisääntymistä sekä tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentymistä. Hyvinvointierojen vähenemisessä erotetaan alueiden ja asukkaiden välisten hyvinvointierojen vähentyminen. Näiden päämäärien saavuttamisen teoista Vantaan kaupungin palvelualueet ovat raportoineet ensimmäistä kertaa ja tieto on koottu tähän selvitykseen.

1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät

Liikunnallisen elämäntavan ja liikunnan harrastamisen lisääntymiseksi Vantaan kaupungin toimialojen välillä on lisätty yhteistyötä, jonka seurauksena mm. liikunnallinen kerhotoiminta koulupäivien yhteydessä ja sen jälkeen on lisääntynyt. Vantaan päiväkotien, koulujen ja opiskeluympäristöt ovat liikkumiseen kannustavia ja niissä järjestetään erilaista liikunnallista toimintaa. Leikkien liikkumaan - ja Liikkuva koulu -toimintamallit ovat vakiinnutettuja toimintoja ja vastaavanlaista toimintaa on lisätty toiselle asteelle Liikkuva Opiskelu -hankkeen myötä.

Päiväkotien, koulujen ja opiskeluympäristössä huomioidaan vähän liikkuvia lapsia ja nuoria, joiden kanssa esimerkiksi ohjaavan keskustelun ja lapselle/nuorelle annettavan Sporttikaverin keinoin pyritään lisäämään liikkumista. Toimialarajat ylittävässä Terveiden edistämishankkeessa kehitetään elintapaohjausmallia, joka pyrkii lisäämään mm. raskaana olevien naisten ja ammattikoulussa opiskelevien poikien liikkumista. Vantaalla on kehitetty Hobihobi.fi-sivusto, jonka kautta kuntalaisen on mahdollista kartoittaa Vantaan harrastusmahdollisuuksia. Osa liikuntaseuroista tarjoaa matalan kynnyksen toimintaa, jota kaupunki tukee harrasteliikunnan ohjaajatuen muodossa. Yksi merkittävä matalan kynnyksen liikuntatoiminnan tarjoaja Vantaalla on Sporttia kaikille ry, joka tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin ja eri yhdistysten kanssa.

Vantaalla liikkumista edistävät monet palvelualueet, liikuntaseurat sekä yhdistykset. Tästä huolimatta yhteistyötä, toiminnan kokonaiskoordinointia ja viestintää toiminnoista on syytä kehittää, jotta myös vähän liikkuvien on helpompi löytää toimintaan. Liikkumisen edistäminen on koko kaupungin tehtävä ja sen edistämiseksi on hyvä huomioida, että liikunta ei ole pelkästään organisoitua tai tietyssä paikassa tapahtuvaa toimintaa. Arkiliikkuminen on tärkeässä roolissa terveyden edistämiseksi, joten tekoja tulisi painottaa myös sen edistämiseksi. Lisäksi on hyvä huomioida kuntalaisten mielipide ja osallisuus toimintojen suunnittelussa. Järjestettyä liikuntatoimintaa on paljon, mutta selvitystä vaille jää, tavoittaako toiminta erityisesti vähän liikkuvia henkilöitä ja lisääkö se heidän liikkumistaan. Seurantatietoa toimenpiteistä ja niiden tuloksista sekä vaikutuksista olisi hyvä kerätä nykyistä enemmän.

Lasten ja nuorten liikunnan ja liikkumisen edistämiseksi tulee tehdä vielä töitä hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttamiseksi ja päämäärän saavuttamiseksi, sillä teoista arvioidaan täysin toteutuneeksi yksi teko. Osittain toteutuneita tekoja arvioidaan olevan seitsemän ja vielä toteuttamista vailla olevia kaksi tekoa. Puuttuvia tekoja ohjelmakaudella ovat vielä erityisesti erilaisten kohderyhmien ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointi suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa, sekä Sporttia kaikille -toiminnan vakiinnuttaminen. Mikäli nämä katsotaan tarpeellisiksi teoiksi ohjelmakaudella, tulisi määritellä tarkemmin niiden toteuttamistavat ja vastuutahot.

2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

Vantaalla tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentämiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa järjestetään päihdeaiheisia tunteja. Asiakaskäynneillä mm. Opiskeluhuollossa, Nuorisopalveluissa, Maahanmuuttajapalveluissa ja Suun terveydenhuollossa otetaan esille tupakoinnin ja alkoholin käyttö. Terveyden edistämishankkeen elintapaohjauksessa kehitetään yleisesti elintapojen puheeksiottoa ja motivoivan haastattelun keinoja asiakkaiden elintapojen kehittämiseksi. Kaupungin tupakkavieroituksessa käy säännöllisesti raskaana olevia naisia tai pienten lasten vanhempia.

Tupakoinnin lopettamistyötä tehdään kaupungissa - käytänteet ja toimintamallit näyttävät kuitenkin eroavan toimijoiden välillä. Tekojen toteutumisen näkökulmasta neljä tekoa näyttää toteutuneen osittain ja yksi teko on vielä toteuttamista vaille: varsinaisesti nuorille tai lapsiperheiden vanhemmille suunnattuja tupakoinnin lopettamista tukevia ryhmiä ei raportoitu kaupungin toiminnassa. Ohjelma-kaudella on syytä tarkastella, olisiko tällaisia tarpeellista järjestää ja kuka olisi järjestävä taho.

Puheeksioton ja motivoivan haastattelun käyttöä sekä muita vaikuttavia toimintatapoja osana kaikkea kaupungin toimintaa on syytä kehittää. Hyvien toimintamallien jakamista, yhteistyön kehittämistä, toiminnan kokonaiskoordinoimista, viestintää sekä esimerkiksi järjestöjen hyödyntämistä on syytä pohdita päämäärän saavuttamiseksi.

3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Vantaan alueellista hyvinvointitietopohjaa on kehitetty Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmassa. Resursseja ja toimintaa on lisätty sen perusteella saatavilla olevan aluetiedon mukaisesti. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa toimii nykyään kuraattoreita sekä lapsi- ja perheohjaajia, esi- ja alkuopetuksen tueksi on kohdennettu erityis- ja tsemppariopettajien työtä, ja Variaan on saatu erityisnuorisotyöntekijöitä. Maahanmuuttajajäideille ja kotivanhemmille on järjestetty hyvinvointia ja kouttamista tukevaa toimintaa eri toimijoiden yhteistyönä.

Lapsiperheköyhyyttä pyritään vähentämään kaupungissa mm. koulutuksella, johon opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelujen työntekijät ovat osallistuneet. Lapsiperheille kerrotaan olemassa olevista tukimuodoista ja heitä ohjataan hyvinvointia tukeviin toimintoihin, kuten kesäajan puistoruokailuun ja harrastuksiin. Alueiden välisten hyvinvointierojen vähentämiseksi Vantaalla toimii lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina -osallistamismalli, jonka avulla lapsia ja nuoria osallistetaan opiskelu- ja asuinalueiden suunnitteluun.

Vantaalla on tehty toimenpiteitä alueellisten hyvinvointierojen vähenemiseksi. Tekojen aikaansaamista tuloksista ja vaikutuksista olisi hyvä saada tietoa. Tässä selvityksessä tekojen toteutumisen suhteen arvioidaan neljän teon toteutuneen osittain. Epäselväksi selvityksessä jäi turvallisuuden toimenpidesuunnitelman toteutus, johon on tarkoitus kirjata alueellisen turvallisuustyön teot. Mikäli tekoa ei ole vielä lähdetty toteuttamaan, tulisi päättää sen tarpeellisuudesta ja toteuttajatahosta.

4. Päämäärä: Aukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

4.1. Harrastukset

Vantaalla on tehty erinäisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on kehittää harrastusmahdollisuuksia niin, että yhä useammalla lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus harrastaa. Kaupungissa on monenlaista maksutonta ja edullista harrastustoimintaa, jota on kerätty yhteen Hobihobi.fi -sivustolle. Lisäksi Aikuisopistolla on oma ilmonet.fi -sivusto.

Selvityksestä ilmeni, että kaupungin toiminnoissa kiinnitetään jonkin verran huomiota erilaisiin kohderyhmiin sekä niihin lapsiin ja nuoriin, joilla ei ole mieluista harrastusta. Esimerkiksi Opiskeluhuollossa ja Perhepalveluissa asiakkaita tuetaan yksilöllisesti mielekkään harrastuksen löytymisessä. Kehitetty Hobihobi.fi -palvelu saattaa auttaa hahmottamaan kaupungin monipuolisen harrastustoiminnan ja viestimään siitä eteenpäin. Kokonaisuudessaan laajempi yhteistyö eri toimijoiden välillä ja näkyvämpi viestiminen harrastuksista voi auttaa siihen, että kuntalaiset ja kaupungin toimijat tiedostavat monipuolisen harrastustarjonnan ja kuntalaisten harrastaminen lisääntyy.

Harrastusten suhteen hyvinvointisuunnitelman neljä tekoa ovat toteutuneet osittain. Tämän selvityksen perusteella toimijoiden välistä yhteistyötä voisi lisätä, sillä nyt yhteistoiminnallisesti kehitettyjä harrastuksia ei näytä olevan kovin paljoa Vantaalla. Lisäksi on hyvä pohtia erilaisten kohderyhmien huomioimista ja kuntalaisten osallistamista harrastusten suunnitteluun. Mallia nuorten osallistamiseen voi saada esimerkiksi Varian ja Nuorisopalveluiden toiminnasta, joissa harrastusmahdollisuuksia on kehitetty nuorten toiveiden ja tarpeiden pohjalta.

Harrastamattomuuden syiden kartoitus näyttää olevan vielä alkuvaiheessa kaupungissa. Tähän mennessä on kartoitettu yksittäisten toimintojen avulla lasten ja nuorten harrastamattomuuden syitä, vaikka syitä tiedostamalla ja niihin puuttumalla voisi olla mahdollista vaikuttaa positiivisesti kuntalaisten harrastamiseen. Kaupungissa onkin perustettu keväällä 2020 Harrastustakuu-työryhmä, joka voisi toiminnassaan edistää myös tätä asiaa.

4.2. Kohtaaminen ja vuorovaikutus

Vantaan kaupunkisuunnittelu luo eri ryhmille kohtaamispaikkoja, kuten kylätaloja, kerhotiloja ja muita yhteistiloja. Omaehtoista yhteistä toimintaa tuetaan mm. kyläjuhlien, puistoruokailujen, perhekeskustoiminnan, alueellisen lastenkulttuurin ja avoimien kohtaamispaikkojen kautta. Kotivanhempien suomen kielen ryhmät (KOTVA) pääsevät kokoontumaan varhaiskasvatuksen avoimissa toimipaikoissa ja nuorten kohtaamisia mahdollistetaan oppilaitoksissa mm. yhteisöllisen opiskeluhoitotyön avulla. Ruotsinkieliselle väestölle on mm. ruotsinkielisiä kulttuuritapahtumia.

Selvityksen mukaan kaupunki järjestää jonkin verran toimintaa yhteistyössä järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Kaupungilla toimii järjestöyhteistyöryhmä, minkä lisäksi Mek-alueryhmät (Myönteinen erityiskohtelu) tuovat yhteen eri toimijoita. Järjestöyhteistyön kehittämistä on varmasti tarpeellista pohtia, sillä järjestöillä voi olla sellaista osaamista, toimintaa ja asiakkaita, joita kunnan palveluista ei löydy. Tämän vuoksi esimerkiksi vantaalaisten järjestöjen ja heidän toimintansa kartoitus sekä kaikkien toimijoiden yhteisen foorumin kehittäminen voisi olla paikallaan.

Kohtaamisia mahdollistavaa toimintaa löytyy Vantaalta, mutta siinä näyttää olevan vielä kehitettävää. Kokonaisuudessaan teoista toteutuneiksi arvioitiin kolme kappaletta ja vielä toteuttamista vaille olevaksi yksi teko: ruotsinkielisen väestön kohtaamisten kehittäminen Svenska Rum -toiminnalla. Yleisesti pohdittavaksi jää, onko kohtaamisia mahdollistavia tiloja ja toimintaa riittävästi, onko se kuntalaisille mielekästä ja tavoittaako se eniten kohtaamisia ja vuorovaikutusta kaipaavat henkilöt.

4.3. Kiusaaminen ja väkivalta

Vantaan päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa sekä nuorisotyössä on tehty monenlaisia toimenpiteitä sosiaalisten tunteiden vahvistamiseksi ja kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi. Kaikissa Vantaan varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä laaditaan kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmat, joissa määritellään kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan käsite, sekä kuvataan toimintayksikkökohtaiset toimintamallit kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn, siihen puuttumiseen ja tilanteiden jatkokäsittelyyn. Perusopetuksen kouluissa, lukioissa ja ammattiopisto Variassa on hyvinvointikansio tai -suunnitelma, joka sisältää suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta,

kiusaamiselta ja häirinnältä. Tämän lisäksi kaikilla kouluilla on suunnitelma sosiaalisten ja tunnetaitojen vahvistamiseksi. Jo päiväkodeissa harjoitellaan aktiivisesti tunne- ja kaveritaitoja ja näiden taitojen harjoittelu jatkuu aina toisen asteen koulutuksen loppuun saakka. Myös nuorisotyössä ehkäisevät ja puuttumistoimenpiteet löytyvät kirjattuina nuorisotyön käsikirjasta.

Syrjäytymiseen johtaviin yksittäisiin ilmiöihin, kuten lähisuhdeväkivaltaan ja lasten neuropsykologiseen oireiluun, on puututtu Vantaalla ja käynnissä on SIB (Social Impact Bond, vaikuttavuusinvestointi) -hanke. Lisäksi meneillään on lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemiseen keskittyvä toimintamalli, joka on hyvinvointisuunnitelman teon mukaisesti päivitetty. Vantaalla on olemassa lisäksi Väkivallaton Vantaa -hanke ja suunnitteilla on Väkivallaton lapsuus -toimintasuunnitelma.

Suunnitelmia ja toimintaa kiusaamisen ja väkivallan kitkemiseksi näyttää siis olevan Vantaalla, silti päämäärän saavuttamiseksi toiminnassa on kehitettävää. Esimerkiksi hyvinvointisuunnitelmaan yhtenä kiusaamisen ehkäisemisen tekona on määritelty lasten ja nuorten osallistuminen ja toimiminen asiantuntijoina toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa, mitä selvityksen mukaan osa kaupungin toimijoista toteuttaa. Näyttää kuitenkin siltä, että toiminnan arviointiin lapsia ja nuoria osallistetaan hieman vähemmän kuin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn toimenpiteitä sekä lasten ja nuorten osallistamista olisi tärkeää sisällyttää vahvemmin palvelualueiden, kuten lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintoihin, jotta päämäärä saavutetaan.

4.4. Apua tarvitsevien tunnistaminen

Selvityksen perusteella näyttää siltä, että koulutuksen loppuun suorittamiseen on tarjolla monenlaista tukea peruskoulussa ja toisella asteella. Koulutustakuu varmistaa kaikille peruskoulun päättäneille jatkokopaikan ja opiskeluholloissa tarjotaan apua niille nuorille, jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta. Selvityksessä ei saatu tietoa siitä, miten kaupunki tarjoaa apua nuorille, jotka ovat kokonaan opiskelu- tai työpaikan ulkopuolella, joten asiaa on syytä selvittää tarkemmin ohjelmakaudella.

Vantaalla tarjotaan lapsiperheille tukea vanhemmuuteen Mek-päiväkodeissa ja esiopetuksessa mm. ryhmätoiminnalla. Tsemppari-opettajamallilla tuetaan esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa sekä ala- ja yläkoulun siirtymävaiheessa olevia lapsia ja heidän perheitään. Osana SIB Vantaa -ohjelmaa toteutetaan Perhekumppani-toimintaa, jota tukee kohderyhmän kuuluvia perheitä yhteistyökumppaneiden kanssa. Perhepalvelut pyrkivät löytämään varhaisen tuen perheitä tiivistetyn yhteistyön ja Koivukylän uuden avoimen kohtaamispaikan kautta. Erilaisia toimenpiteitä siis näyttää olevan, pohdittavaksi kuitenkin jää, onko varhaisen tuen ja haavoittuvassa asemassa olevien perheiden tuen määrä riittävä. Kehittämiskohteina on syytä pohtia myös yhteistyön kehittämistä ja toiminnan kokonaiskoordinointia, jotta apua tarvitsevat tunnistettaisiin paremmin.

Vantaalla lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan/ huoltajiaan on otettu jonkin verran mukaan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen erinäisillä toimenpiteillä. Tässä olisi kuitenkin kehitettävää, jotta erityisesti saataisiin mukaan niitä lapsia ja nuoria, jotka eivät muutoin osallistu kehittämistyöhön. Lisäksi lasten ja nuorten näkökulman huomioimisen tarpeellisuutta osana vaikutusten ennakoarviointia ei tällä hetkellä ilmeisesti juurikaan tehdä, joten tämän toteutumista tulee selvittää tarkemmin. Perhepalvelut on aloittanut lapsivaikutusten arvioinnin mallintamisen, joten sen edistymistä ja mahdollisia muita toimenpiteitä teon edistymiseksi tulee ohjelmakaudella tarkastella.

4.5. Vanhempien hyvinvointi ja vanhemmuus

Vantaalla on tarjolla vanhemmuuden tukemiseen erilaisia toimintoja. Perhepalvelut on koordinoinut työtä järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Selvityksestä jää kuitenkin epäselväksi, onko selkeää palvelukokonaisuutta vanhemmuuden, parisuhteen sekä eroperheiden

tukemiseen muodostettu. Koordinoitu työ ja vastuutahon selvittäminen kyseisen teon kohdalla olisi tärkeä määrittää, jotta se valmistuisi ohjelmakaudella.

KOTVA-toiminta aloitetaan syksyllä 2020 kymmenessä päiväkodissa, mutta lastenhoidon varmistaminen oli vielä vaiheessa vuoden 2019 lopussa. Tämän etenemistä tulisi seurata ohjelmakaudella, mikäli halutaan edetä hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Vantaalla on arjen tukipalveluita, joita toteutetaan esimerkiksi järjestöjen kanssa yhteistyössä: lastenhoitokurssi, perhekumppanipalvelu ja perhementori. Pohdittavaksi kuitenkin jää, ovatko kyseiset palvelut riittäviä ja mikäli ei, tarvitaan selkeät suunnitelmat, mitä arjen tukipalveluita on vielä tarpeellista kehittää ja kuka on vastuussa näiden kehittämisestä.

5. Yhteenveto lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen

Kokonaisuudessaan näyttää siltä, että Vantaalla on monipuolisesti erilaista lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden hyvinvointia tukevaa toimintaa. Erityistä kiitosta saavat Leikkien liikkumaan – ja Liikkuva koulu -toimintamallien vakiinnuttaminen osaksi perustoimintaa ja toiminnan laajentaminen toiselle asteelle. Lisäksi lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma on suunnitelman mukaisesti päivitetty. Täysin toteutuneita tekoja voidaan siis katsoa olevan kaksi.

Muut hyvinvointiohjelman teot ovat laajoja ja niiden toteutumisen arviointi on osittain haastavaa. Tässä selvityksessä arvioitiin kuitenkin, että 29 tekoa on toteutunut osittain ja 10 tekoa on vielä toteuttamatta. Selvityksen perusteella näyttää siltä, että toiminta lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi on jokseenkin palvelualuekeskeistä eikä yhteistyötä toimijoiden välillä ole kovinkaan paljoa. Yhteistyön kehittämistä sekä kaupungin sisällä että kumppaneiden kanssa on syytä pohtia. Lasten ja nuorten toiminnan kokonaiskoordinoitua sekä sen tarkempaa seurantaa tulisi tehdä, jotta toiminta on vaikuttavaa ja vältetään päällekkäisyys. Viestimistä lasten ja nuorten toiminnoista sekä kohderyhmän osallistamista toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin on syytä kehittää.

Konkreettisia hyvinvointisuunnitelman tekoja, joihin ei selvityksen mukaan ole vielä tartuttu, löytyi suunnitelmasta kymmenen kappaletta:

1. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi tulee tarkastella laajemmin erilaisten kohderyhmien ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointia liikuntatoiminnassa. Teon tarkempi määrittely ja sen vastuutahot tulisi pohtia, jotta teko toteutuu.
2. Sporttia kaikille -toiminnan vakiinnuttamiseksi tulee määritellä tarkemmin mitä vakiinnuttamisella tarkoitetaan ja miten se tehdään.
3. Tupakoinnin ja alkoholin käytön suhteen ohjelmakaudella on syytä pohtia nuorten, lapsiperheiden vanhempien ja/ tai raskaana olevien naisten tupakoinnin lopettamista tukevien ryhmien järjestämisen tarpeellisuutta.
4. Tässä selvityksessä epäselväksi jäi, onko kaupungissa aloitettu tekemään erillistä turvallisuuden toimenpidesuunnitelmaa, johon olisi kirjattu alueellisen turvallisuustyön teot. Mikäli tämä nähdään tarpeelliseksi, tulisi määritellä toimet sen edistämiseksi.
5. Harrastamattomuuden syiden kartoitusta koordinoitusti ei selvityksen mukaan ole kaupungissa juurikaan tehty, joten sen toteutusta tulisi pohtia esimerkiksi osana uuden harrastustakuu-työryhmän toimintaa.
6. Ohjelmakaudella tulee tarkastella ruotsinkielisille henkilöille luotuja mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska-Rum -toiminnalla ja sitä, tulisiko näitä kehittää.

7. Lasten ja nuorten näkökulmien huomioimisen lisäämisestä vaikutusten ennakoarviointien teossa ei saatu tässä selvityksessä kovin paljoa viitettä, joten tarkempi vastuutaho ja toimet sen edistämiseksi tulisi päättää.

8. Vanhemmuuden ja parisuhteen sekä eroperheiden tukemiseksi on kaupungilla toimintaa, mutta selkeää palvelukokonaisuutta ei näytä vielä olevan muodostettu. Tarkempi vastuutaho ja toimet asian edistämiseksi tulisi päättää.

9. Lastenhoitoa ei ole vielä varmistettu maahanmuuttaja-kotivanhempien suomen kielen opetuksen aikana. Ohjelmakaudella on syytä pohtia, miten asia voitaisiin toteuttaa.

10. Vantaalla on tarjolla arjen tukipalveluita, mutta niiden kehittämisestä ei saatu viitettä. Teon tarkempi määrittely ja kehittämistoimenpiteet tulisi pohtia ohjelmakaudella.

IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma tähtää hyvinvoinnin ja terveyden vahvistumiseen terveellisten elintapojen myötä sekä hyvinvointierojen vähenemiseen. Erityisesti elintapojen suhteen tavoitellaan liikunnallisen elämäntavan ja liikunnan harrastamisen lisääntymistä sekä tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentymistä. Hyvinvointierojen vähenemisessä erotetaan alueiden ja asukkaiden välisen hyvinvointierojen kaventuminen. Näiden päämäärien saavuttamisen teoista Vantaan kaupungin palvelualueet ovat raportoineet ensimmäistä kertaa ja tieto on koottu tähän selvitykseen.

1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät

Ikäihmisten paremman ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi kaupungissa tehdään erilaisia tekoja. Alueiden kehittämisessä huomioidaan ikäihmisten erityistarpeet, kuten riittävä valaistus, esteetön ja turvallinen ympäristö. Lisäksi kaupungissa järjestetään tarvittaessa turvallisuuskävelyitä eri alueilla ja erillisiä tilaisuuksia koskien keskustojen kehittämistä. Arkipäivän liikkumiseen ikäihmiset saavat neuvontaa Vantaa-infoista ja Seniorineuvonnasta.

Ikäihmisille tarjotaan päiväaikaan eritasoisia liikuntaryhmiä. Kuntoutuksen palveluita on tarjolla laajalaisesti Vantaalla ja niiden tarkoituksena on motivoida asiakkaat liikkumaan itsenäisesti. Erityisasumisessa, sairaalan kuntoutumisessa ja kotoutumisessa sekä kotona asumisen tuessa korostetaan liikunnan ja arkiliikkumisen merkitystä.

Tässä selvityksessä määritellyt teot (2 kpl) arvioitiin toteutuneen osittain, sillä ikäihmisten huomiointia ja heille suunnattua toimintaa on, mutta tarkempaa tietoa niiden vaikutuksista ei saatu. Lisäselvitystä vaille jää, ovatko teot riittäviä ja lisäävätkö ne ikääntyneiden liikkumista. Toiminnan järjestämisen yhteydessä olisi hyvä toteuttaa tarkempaa seurantaa ja arviointia. Toiminnan kehittämisen kannalta on tärkeää pohtia, tavoitetaanko juuri niitä ikäihmisiä, jotka eniten hyötyisivät liikunnasta ja liikkumisesta. Lisäksi pohdittavaksi jää, olisiko tarpeellista osallistaa kohderyhmää enemmän toiminnan kehittämiseen. Minkälaista yhteistyötä kaupungilla on esimerkiksi Vanhusneuvoston ja järjestöjen kanssa ikääntyneiden liikkumisen lisäämiseksi?

2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

Tupakoinnin ja alkoholin käytön lopettamistyötä tehdään kaupungissa, erityisesti ikääntyneiden kohdalla erityisasumisessa, sairaalassa ja kotona asumisen tuen palveluissa. Yhtenäistä toimintatapaa tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentämiseen ei selvityksessä tullut ilmi, vaan käytänteet ja toimintamuodot näyttävät olevan moninaisia. Tämän vuoksi tässä raportissa teoista (2 kpl) yhden arvioitiin toteutuneen osittain ja toisen olevan alkuvaiheessa: asiakaskontakteissa ei mainittu itsearviointinetyelmiä, joilla ikäihminen voisi arvioida päihteiden käyttöään.

Puheeksioton ja motivoivan haastattelun käyttöä sekä muita vaikuttavia toimintatapoja osana kaikkea kaupungin toimintaa on syytä pohtia. Hyvien toimintamallien jakamista, yhteistyön kehittämistä, toiminnan kokonaiskoordinoimista, asiasta ja palveluista viestimistä sekä esimerkiksi järjestöjen hyödyntämistä on syytä pohtia päämäärän saavuttamiseksi.

3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Vantaalla on tarjolla yhteisöllistä toimintaa, tapahtumia ja tiloja, jotka mahdollistavat ikääntyneiden kohtaamisen ja vuorovaikutuksen. Ikäihmisille suunnattuja harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa järjestetään hyväkuntoisille ikääntyneille ja myös erityisasumisen, sairaalan ja kotona asumisen tuen palveluissa. Toiminnot järjestetään usein yhden toimijan, kuten palvelualueen toimesta.

Yhteistyössä järjestettäviä toimintoja voisi olla syytä kehittää ja pohtia samalla niiden kokonaiskoordinaatiota sekä toiminnoista viestintää.

Vantaalla on tarjolla ikäihmisille suunnattuja palveluita eri kaupunginosissa ja esimerkiksi uusia asukastiloja on perustettu kolmeen eri toimipisteeseen. Palvelujen kohdentamisessa ikäihmisten alueille saattaa silti olla kehittämisen varaa, sillä selvityksestä ei tullut ilmi, millä tavoin kaupungissa tarkastellaan ikäihmisten ja vammaisten palvelujen tarvetta ja millä periaattein palveluja kohdennetaan tiettyille alueille.

Alueiden välisten hyvinvointierojen vähentämiseksi voisi olla tärkeää selvittää, onko ikääntyneille suunnattua yhteisöllistä toimintaa, harrastuksia tai muuta toimintaa tarjolla ympäri Vantaata, ja olisi siko sitä tarpeellista lisätä joillekin alueille. Tilaisuuksien ja toimintojen järjestämisessä eri alueilla sekä ikäihmisten tarpeiden huomioimisessa näyttää olevan selvityksen mukaan kehittämistä, jotta erityisesti aikaisemmin toimintaan osallistumattomat henkilöt saadaan mukaan ja alueilla viihdytään sekä koetaan turvallisuuden tunnetta.

4. Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Tekojen toteuttamisen näkökulmasta kaikki, lukuun ottamatta yhtä, asukkaiden hyvinvointierojen vähentämiseen tähtäävät teot on arvioitu osittain toteutuneeksi. Vantaalaisille ikääntyneille on tarjolla tietoa ja tukea päivittäiseen elämään. Vantaa-infoissa on ikääntyneille suunnattuja matalan kynnyksen neuvontapalveluita ja infotilaisuuksia, joissa kerrotaan mm. asumisesta ja tukimuodoista. Maahanmuuttajataustaisia ikääntyneitä tavoitetaan järjestöjen ja verkostojen kautta, minkä ansiosta heille voidaan tiedottaa erilaisia asioita. Seniorineuvonta tekee yhteistyötä järjestöjen, yritysten ja yhteisöjen kanssa ja on tehnyt viranomaistahojen kanssa huoli-ilmoitusten jatkotoimenpiteistä yhteisen työskentelymallin. Etsivässä vanhustyössä käynnistetään vuonna 2020 pilotti, jonka tavoitteena on löytää syrjään jääneet tai yksinäisyyttä kokevat ikääntyneet, ja lisätä heidän hyvinvointiaan. Vantaalla on tehty Yksinäiset vanhuks -selvitys, jonka toimenpiteet ovat työn alla.

Kaupunki järjestää digitukea, jonka tarkoituksena on helpottaa ikääntyneiden pääsyä sähköisiin palveluihin. Lisäksi useat kaupungin tiedotteet ovat saatavilla digiversion lisäksi painotuotteena, mikä helpottaa digitalisaation haasteita. Selvityksestä ei käynyt ilmi, kuinka digitukea tai painotuotteita hyödynnetään tai olisiko näille suurempaa tarvetta. Epäselvyyttä on myös siinä, tarjoaako kaupunki ruotsinkieliselle ikääntyvälle väestölle toimintaa ja olisiko tälle tarvetta.

Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat kokouksissaan käsitelleet kaupungin palvelujen kehittämiseen liittyviä kysymyksiä. Seniorijärjestöjen mukana olo palvelujen kehittämisessä ei selvityksestä selviä, sillä kaupungin toimijat eivät tätä raportoineet. Selvitettäväksi jääkin, onko neuvostoilla ja järjestöillä halua tiiviimpään yhteistyöhön kaupungin kanssa ja miten tämä voitaisiin toteuttaa. Tällä hetkellä kaupunki jakaa järjestöille ikääntyneiden toimintakyvyn ja yhteisöllisyyden edistämiseksi avustuksia, joilla tehdään kaupungin strategian mukaista työtä. Kaupunki ei toteuta avustusten kohdalla tarkempaa seurantaa, joten järjestöjen toteuttamasta työstä ei ole kovin tarkkaa tietoa. Järjestöt voivat kuitenkin toiminnallaan tavoittaa laajasti esimerkiksi ikäihmisiä, joten yhteistyön kehittämistä ja toiminnan seurantaa voisi olla syytä tarkastella päämäärän saavuttamiseksi.

5. Yhteenveto ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen

Ikäihmisille näyttää olevan tarjolla erilaista toimintaa hyvinvoinnin edistämiseksi Vantaalla. Toimintaa on eri kuntoisille henkilöille ja sitä toteutetaan jokseenkin eri puolilla kaupunkia. Järjestetyn toiminnan tai toimenpiteiden tarkemmista tuloksista tai vaikutuksista ei saatu tässä selvityksessä tietoa, joten tarkempaa seurantaan niistä olisi hyvä toteuttaa. Näyttää siltä, että ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi tekojen toteuttamisessa voisi tehdä enemmän yhteistyötä. Varmuutta ei ole siitä, onko nykyinen toiminta riittävää ja tavoitetaanko sillä ikäihmiset ja eniten apua tai tukea kaipaavat henkilöt. Tämän vuoksi toiminnan kokonaiskoordinaatiota ja olemassa olevista palveluista viestintää, etsivän vanhustyön lisäämistä sekä itse kohderyhmän osallistamista on tarpeellista pohtia.

Hyvinvointisuunnitelman teoista täysin toteutuneiksi ei arvioitu yhtään tekoa ja osittain toteutuneeksi 15 tekoa. Konkreettisia ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tekoja, joita ei näytä vielä olevan kovinkaan paljon edistetty, löytyi selvityksessä kolme kappaletta:

1. Asiakaskontakteissa päihteiden käytön huomioinnista ja itsearviointimenetelmien käytön lisäyksestä ei saatu kovin paljon viitettä. Käytänteitä voisi olla syytä kehittää kaupunkitasoisesti vaikuttavammiksi.
2. Palvelujen kohdentamisessa tehtävä ikäihmisten ja vammaisten palvelujen tarpeen tarkastelu ja palvelujen kohdentaminen niille alueille, joissa asuu paljon kohderyhmän asiakkaita, ei näytä toteutuvan kovin vahvasti. Ohjelmakaudella olisi syytä määritellä tarkemmin, kuka on vastuussa teosta ja miten se tulisi toteuttaa.
3. Ohjelmakaudella tulee tarkastella ikääntyneiden ruotsinkielisille henkilöille luotuja mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska-Rum -toiminnalla ja sitä, tulisiko näitä kehittää.

KEHITTÄMISEHDOTUKSIA HYVINVOINTIOHJELMATYÖSKENTELYYN

Selvityksessä tarkasteltiin ensimmäistä kertaa Vantaan kaupungissa hyvinvointiohjelman suunnitelmiin kirjattuja tekoja. Tekojen tarkastelua on syytä jatkaa säännöllisesti, jotta kuntalaisten hyvinvointia edistetään ohjelman mukaisesti. Jatkossa tekojen tarkastelua on syytä kehittää ja määrittää sen aikataulu, toteuttajataho ja tarkasteltavat tahot tarkemmin. Tekojen toteuttamisraportin yhteyttä kaupungin muun hyvinvointiraportoinnin kanssa on syytä pohtia. Jatkokehitysehdotuksena tärkeää olisi huomioida kaikki suunnitelmien toteuttajiksi määritellyt toimijat ja toteuttaa seuranta yhtäaikaaisesti kaikista kolmesta hyvinvointisuunnitelmasta.

Tämän selvityksen teossa tuli ilmi, että hyvinvointisuunnitelmien teot eivät näytä jalkautuneen kovin vahvasti eri toimijoiden työhön, sillä tiedonkeruun myötä osa toimijoista luki kaupungin hyvinvointiohjelmasta ensimmäistä kertaa. Lisäksi selvisi, että käytänteet hyvinvointiohjelman ja -suunnitelmien sisällön käsittelystä vaihtelevat eri toimi- ja palvelualueiden keskuudessa: hyvinvointiohjelmaan kirjattua määritelmää - vuosittaiset toimenpiteet sovitaan tulokorttien laadinnan yhteydessä - ei saatu kaikilta toimijoilta viitteitä. Haastetta hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteuttamiseen saattaa aiheuttaa se, että suunnitelmat ovat monitahoisia ja määritellyt teot ovat suurilinjaisia. Tekojen toteuttajiksi on määritelty useita tahoja, joten käytännön työssä saattaa olla epäselvää, miten suunnitelmaa ja sen tekoja toteutetaan, kuka teoista vastaa ja toteutetaanko seuranta.

Kehittämisehdotuksina hyvinvointityötä määrittelevään ohjelmatyöhön on kerätä ajankohtaista tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista paitsi valtakunnallisista tietolähteistä, myös muista lähteistä. Ajantasaisen ja tutkitun tiedon lisäksi kaupungissa meneillään olevat toiminnot ja niissä havaitut kehittämis-kohteet voivat toimia hyvinvointityön ja -ohjelman laatimisen pohjana. Hyvinvointisuunnitelmien tavoitteet, toimenpiteet ja teot olisi syytä perustaa laajemmin vaikuttaviksi todetuille toimenpiteille, joilla hyvinvointiin ja terveyteen voidaan vaikuttaa.

Hyvinvointiohjelman tekijäryhmään on hyvä sisällyttää mahdollisimman kirjava joukko toimijoita, jotta myös yhteistyökumppaneiden ja kuntalaisten näkemykset tulevat esille, ja tehtävä työ on selkeää ja kaikkien ymmärtämää. Hyvinvointiohjelma ja -suunnitelmat tulee jalkauttaa tarkemmin jokaisen toimijan arkeen, ja siksi niiden seuranta, mittaaminen ja vastuutahot tulisi olla tarkemmin määriteltyinä ohjelman toteutumiseksi. Ohjelmakauden lopussa ohjelman toteutumisesta tulisi tehdä seuranta ja raportoida siitä mm. kuntalaisille.

Vantaan hyvinvointityö tähtää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen, joka on kaupungin keskeinen tehtävä ja siksi työtä tulee kehittää koko kaupungin voimin. Tässä raportissa esille tulleita asioita käsitellään syksyllä 2020 Hyvinvointijohtamisen kehittämistyöpajoissa, joissa luodaan muun muassa tarkempi rakenne ja vastuutahot kaupungin hyvinvointityöhön. Hyvinvointiohjelmasta jalkautetaan käytännön toiminnan tasolle ohjelmakaudella mm. viestinnällisin toimenpitein Hyvinvointityön tavoitteista toimintaan -hankkeen kautta.

LIITTEET

1. [Selvitys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutuksesta](#)
2. [Selvitys ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutuksesta](#)
3. [Taulukko lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen](#)
4. [Taulukko ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen](#)